

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

Сумська філія

Кафедра соціально-економічних дисциплін

ПРОГРАМА

**навчальної дисципліни «Інформаційні технології»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

262 Правоохоронна діяльність (поліцейські)

Суми 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2022 р № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою Сумської філії
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 22.07.2022 р № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з технічних дисциплін
Протокол від 26.08.2022 р № 8

Розглянуто на засіданні кафедри соціально-економічних дисциплін Протокол від
12.07.2022 р № 22

Розробники:

Доцент кафедри соціально-економічних дисциплін Сумської філії ХНУВС, к.е.н.,
доцент Виганяйло Світлана Миколаївна

Рецензенти:

1. Доцент кафедри протидії кіберзлочинності, факультету № 4 (кіберполіції)
Харківського національного університету внутрішніх справ, к.п.н., доцент Тетяна
Петрівна Колісник
2. Доцент кафедри кібернетики та інформатики СНАУ, к.е.н., доцент Олександр
Борисович В'юненко

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма *обов'язкової* навчальної дисципліни складена відповідно до освітньої програми *першого* рівня вищої освіти «Інформаційні технології» 262 Правоохоронна діяльність, спеціалізація – поліцейські.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є інструментарій сучасних інформаційних технологій щодо забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності органів національної поліції (ОНП), формування знань, умінь та навичок, необхідних для використання програмно-технічних засобів для обміну та захисту інформації в діяльності органів Національної поліції.

Міждисциплінарні зв'язки: інформаційне забезпечення професійної діяльності, юридичне документознавство, оперативно-розшукова діяльність, основи кримінального аналізу, інформаційно-комунікаційні системи у протидії злочинам пов'язаних з торгівлею людьми.

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

Тема № 1. Інформаційно-аналітичне забезпечення національної поліції

України

Тема № 2. Безпека роботи з інформацією

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Інформаційні технології» є вивчення теоретичних основ інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів національної поліції (ОНП), формування знань, умінь та навичок, необхідних для використання сучасних інформаційних технологій в професійній роботі з електронними документами, електронними таблицями, сервісами ідентифікації, надання довірчих послуг та засобів захисту інформації в кіберсфері.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Інформаційні технології» є

- опанування сутністю новітніх інформаційних технологій, які використовуються в діяльності поліції;
- удосконалення практичних навичок щодо використання комп'ютерних програм та систем в діяльності правоохоронця;
- вивчення питань щодо напрямів, тенденцій та перспектив розвитку інформаційних технологій професійної діяльності.

1.3. Згідно з освітньою програмою здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- нормативно-правове регулювання у сфері інформаційних відносин у поліцейській діяльності;
- можливості інформаційних систем підтримки органів Національної поліції при розкритті, розслідуванні та попередженні кримінальних правопорушень;
- сутність та класифікація методів захисту інформації в комп'ютерних системах;

- основні програмні засоби, що використовуються працівниками органів Національної поліції при створенні та обробці електронних документів оперативно-службового призначення;
- організаційне, правове та технічне використання електронного цифрового підпису, шифрування та дешифрування електронних документів, надійне передавання та зберігання конфіденційних документів;
- завдання, що вирішуються за допомогою спеціальної техніки.

вміти:

- використовувати можливості сучасних інформаційних технологій при розв'язанні конкретних завдань у боротьбі зі злочинністю;
- організувати пошук необхідних даних в основних інформаційних підсистемах з метою розкриття, розслідування, попередження кримінальних правопорушень та розшуку осіб, які їх скоїли;
- оформлювати первинні документи для створення та актуалізації інформаційних обліків;
- аналізувати статистичну та іншу інформацію для оцінки оперативної обстановки та прогнозування злочинності;
- використовувати сучасні програмно-технічні засоби для обміну та захисту інформації в діяльності органів Національної поліції;
- реалізувати процедури обміну конфіденційною інформацією в мережі Інтернет з використанням електронного підпису;
- застосувати спеціальні електронні засоби забезпечення діяльності поліції;
- виконувати моніторинг процесів функціонування інформаційних, інформаційно-телекомунікаційних (автоматизованих) систем згідно встановленої інформаційної політики та/або кібербезпеки.

1.4. Форма підсумкового контролю: Залік

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ECTS.

1.5. Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК-4	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
	ЗК-5	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
Спеціальні (фахові),	СК-4	Здатність до критичного та системного аналізу

предметні) компетентності (СК)		правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.
	СК-9	Здатність ефективно застосовувати сучасні техніку і технології захисту людини, матеріальних цінностей і суспільних відносин від проявів криміногенної обстановки та обґрунтовувати вибір засобів та систем захисту людини і суспільних відносин.
	СК-14	Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних.
	СК-18	Здатність забезпечувати кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку держави, об'єктів критичної інфраструктури.
Програмні результати навчання		
Результати навчання	ПРН-3	Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.
	ПРН-8	Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.
	ПРН-14	Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.
	ПРН-18	Застосовувати штатне озброєння підрозділу (вогнепальну зброю, спеціальні засоби, засоби фізичної сили); інформаційні системи, інформаційні технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичування та оцінювання інформації, інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

2. Короткий опис змісту навчальної дисципліни

Тема № 1. Інформаційно-аналітичне забезпечення національної поліції України

Міжнародно-правові та конституційні засади прав людини в галузі інформації. Нормативно-правове регулювання у сфері інформаційних відносин у

поліцейській діяльності. Організація інформаційно-аналітичного забезпечення Національної поліції України.

Система централізованого управління нарядами поліції Структура системи «ЦУНАМІ», призначення основних елементів системи.

Виконання ситуативних завдань щодо алгоритму (порядку) дій нарядів поліції, задіяних до реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події при отриманні завдання на мобільний логістичний пристрій. Дослідження алгоритму функціонування системи централізованого управління нарядами поліції «Лінія 102».

Тема №2. Безпека роботи з інформацією

Основні поняття та класифікація комп'ютерних мереж. Принципи функціонування і ресурси мережі Інтернет.

Інформаційно-пошукові системи. Метапошукові сервери глобальної мережі Інтернет. Пошук людей в глобальній мережі за допомогою он-лайн сервісів. Довідково-інформаційні бази даних вільного доступу. Інформаційні обліки МВС.

Політика інформаційної безпеки (ПІБ) при роботі з інформацією. Основні загрози при роботі з інформацією. Апаратні та апаратно-програмні методи та засоби захисту інформації. Дослідження засобів збору первинної інформації про мережу.

Використання радіозв'язку та відеофіксації у роботі патрульного поліцейського. Робота патруля з базами даних.

Тема № 3. Робота з юридичними документами в текстовому процесорі

Архітектура Microsoft Word. Власне додаток. Шаблони. Документи. Вимоги та рекомендації щодо оформлення юридичних документів. Форматування документа. Основні типи стилів. Операції редагування таблиць. Графічні об'єкти. Малюнки.

Створення виносок, автоматичних назв об'єктів, перехресних посилань, списку ілюстрацій, списку-літератури та посилань на джерела, автозмісту документу. Використання текстового процесору для створення шаблонів юридичних документів. Злиття юридичних документів в текстовому процесорі.

Тема № 4. Робота з даними у табличному процесорі

Характеристика комірки електронної таблиці. Введення, редагування та опрацювання даних. Поняття функцій і формул. Обробка числових та текстових даних.

Бази даних в Excel. Обробка списків за допомогою форми даних. Пошук записів у списку. Сортування списків. Фільтрація даних. Аналіз даних в Excel.

Створення бази даних у середовищі MS Excel. Обробка табличних даних у MS Excel. Створення звіту з аналізом стану злочинності.

Тема № 5. Сервіси ідентифікації громадян та системи надання електронних довірчих послуг

Базові принципи застосування ідентифікації громадян та установ: адекватність вимог, децентралізація та диверсифікація, індивідуальний вибір, роз'яснення наслідків, контроль розповсюдження. Основні технології

ідентифікації: інфраструктура відкритих ключів (PKI), банківська ідентифікація (BankID), мобільна ідентифікація (mobileID).

Інфраструктура сертифікації ключів. Державні та міжнародні стандарти алгоритмів криптографічного захисту інформації. Дослідження процедур шифрування, дешифрування та підпису електронних документів.

Механізми електронного урядування. Базові сервіси надання е-адмінпослуг. Реінжинерінг адміністративно-управлінських процесів за допомогою електронних регламентів. Сервісні центри адміністративних послуг МВС. Кабінет електронних сервісів. Дослідження сервісів надання електронних довірчих послуг.

3. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернет Нормативні документи

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – ст. 379 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
2. Закон України “Про захист персональних даних” від 01.06.2010 за 2297-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
3. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах. Закон України URL <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80>
4. Про затвердження Положення про інформаційно-телекомунікаційну систему “Інформаційний портал Національної поліції України”: Наказ МВС України від 03.08.2017 № 676 URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1059-17>
5. Про затвердження Положення про єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ та переліку її пріоритетних інформаційних ресурсів: Постанова КМУ від 14 листопада 2018 р. № 1024 URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2018-%D0%BF>

Основна

1. Виганяйло С. М. Інформаційне забезпечення професійної діяльності: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2021. 110 с.
2. Клімушин, П. С. Інформаційні системи та технології в економіці : навчальний посібник / П. С. Клімушин, О. В. Орлов, А. О. Серенок; Нац. акад. держ. управління при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. управління. - Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2011. - 448 с. <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4730>
3. Сезонова, І. К. Інформатика для правоохоронців: навч. посіб. / І. К. Сезонова; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Харків, 2015. – 182 с. <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1311>

Допоміжна

1. Вишня В. Б. Основи інформаційної безпеки: навч. посіб. / В.Б. Вишня, О.С. Гавриш, Е.В. Рижков. Дніпро: ДДУВС, 2020. 128 с.

- <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/4206>
2. Заплотинський Б.А. Інформаційні технології в юридичній діяльності. Посібник. Київський інститут інтелектуальної власності та права НУ “Одеська юридична академія”, кафедра інформаційно-аналітичної та інноваційної діяльності, 2018.–108с.
  3. Застосування інформаційних технологій у діяльності правоохоронних органів : зб. матеріалів кругл. столу (м. Харків, 9 груд. 2020 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2020. – 132 с. <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9984>
<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/11095/%D0%86%D0%A2%20%D0%B2%20%D0%AE%D0%94%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
  4. Інформаційне забезпечення юридичної діяльності : підручник / В.Б. Вишня, Л.В. Рибальченко, О.О. Косиченко та ін.; за заг. ред. В.Б. Вишні; МВС України, Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ.- Дніпро : ДДУВС, 2019.- 227 с. <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/3718>
  5. Інформаційне забезпечення діяльності Національної поліції України: зб. законодавчих та нормативних документів / уклад.:В.Б. Вишня та ін. Дніпро: ДДУВС, 2016. 476 с. <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/2043>
  6. Кормич Б.А., Федотов О.П., Аверочкіна Т.В. Правове регулювання інформаційної діяльності: навчально-методичний. Одеська юридична академія. 2018. 150 с.
https://pidruchniki.com/15931106/politologiya/pravove_regulyuvannya_informatsiyanoi_sferi_ukrayini
  7. Краснобрижний І.В. Інформаційне забезпечення професійної діяльності : навч. посіб. Уклад: І.В. Краснобрижний, С.О. Прокопов, Е.В. Рижков. Дніпро : ДДУВС, 2018. 220 с. <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/2046>
  8. Методичні рекомендації щодо використання комп'ютерної програми «Навчальний ЄРДР» (для ролі «курсант») / [Розроб. Коршенко В. А., Демидов З. Г., Колмик О. О., Абламський С. Є.]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук.-досл. лаб. з проблем розвитку інформац. технологій, Каф. крим. процесу та організації досуд. слідства ф-ту № 1. - Харків: ХНУВС, 2019. - 30 с. <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6675>
  9. Мордвинцев М. В. Використання автоматизованих систем відеодокументування переміщень об'єкта для протидії торгівлі людьми / М. В. Мордвинцев, О. В. Хлестков, С. П. Ницюк // Використання сучасних інформаційних технологій в діяльності Національної поліції України: матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (м. Дніпро, 23 листоп. 2018 р.). – Дніпро: Дніпропетр. держ. ун-т внутріш. справ, 2018. – С. 52-54. <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3953>
  10. Наказ МВС “Про затвердження Положення про Інтегровану інформаційно-пошукову систему ОВС України” від 12.10.2009 за № 436. <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/>
  11. Наказ МВС “Про затвердження Положення про систему Інтернет у

телекомунікаційній мережі Національної поліції України” від 22.02.2017 № 141. <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/>

12. Нелюбов В.О., Куруца О.С. Основи інформатики. Microsoft Word 2016: електронний навчальний посібник. Ужгород: ДВНЗ УжНУ, 2018. 96 с. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/18659>
13. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 5 жовтня 2017 р. № 2155-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2155-19/page>
14. Проведення оперативно-тактичних навчань на основі інформаційного моделювання дій нарядів та інших підрозділів Національної поліції : методичні рекомендації / О.О. Акімова, О.С. Гавриш, О.В. Махницький, С.О. Прокопов, Е.В. Рижков, Ю.І. Тюря. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т. внутр. справ, 2017. 37 с. <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/eib2.pdf>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.nau.kiev.ua>
2. <http://www.liga.kiev.ua>
3. <http://www.informjust.kiev.ua>
4. <http://www.rada.gov.ua>
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>
6. <http://www.president.gov.ua>

4. Засоби оцінювання здобувачів вищої освіти

Перелік питань, що виносяться на складання підсумкового контролю

1. Яка інформація відноситься до службової?
2. Яка інформація відноситься до персональних даних?
3. Принципи побудови та склад системи інформаційного забезпечення
4. Основні завдання та призначення системи ІПП?
5. Структура системи ІПП.
6. Що таке «інформація». Основні властивості інформації.
7. Види інформації, що використовуються в органах Національної поліції
8. Загрози інформації: сутність, види.
9. Які вимоги до створення паролів на доступ до інформації?
10. Що таке криптографічне шифрування?
11. Назвіть призначення Інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України».
12. Назвіть основні завдання Інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України».
13. Назвіть складові системи «Інформаційний портал Національної поліції».
14. Охарактеризуйте комплексну систему захисту інформації системи «Інформаційний портал Національної поліції України».
15. Назвіть які системи входять до складу Єдиної інформаційної системи МВС.
16. Структура системи централізованого управління нарядами поліції.
17. Загальні вимоги до обробки персональних даних.
18. Організація простого та розширеного пошуку інформації у пошукових серверах глобальної мережі Інтернет.
19. Прийоми та засоби автоматизації розробки юридичних документів текстового процесора
20. Обробка табличних даних у MS Excel.
21. Класифікація спеціальних засобів поліції.
22. Технічні засоби захисту інформації з обмеженим доступом.
23. Засоби зв'язку поліції.
24. Принципи застосування ідентифікації громадян та установ.
25. Національна інфраструктура відкритих ключів (PKI).
26. Банківська ідентифікація (BankID).
27. Мобільна ідентифікація (mobileID).
28. Організаційне, правове та технічне забезпечення електронного підпису.